

leti za nami, se Slovencem sovražni vladni sistem na Koroškem še ni prav nič izpremenil. Najbolj značilno za duh, ki veje še danes s strani koroških oblasti, je, da vse naše opravičene zahteve odklanjajo in nam zopet in zopet očitajo, da smo „veleizdajalci“, „iredentisti“, nasprotniki Nemcev, kar pomeni pri njih isto kot nasprotniki države. Ne vzeli bi ta očitavanja tako resno — saj smo jih vajeni že iz stare Avstrije, ko se je nas praznialo kot „Srbe“, „politisch verdächtig“ itd. — Toda, segajo pregloboko v naše gospodarsko in socialno življenje, da bi smeli o njih molčati. Sovražnost in maščevalnost, ki se goji proti slovenskemu življu na Koroškem tako sistematično, ima predvsem namen, iztrebiti iz dežele vso slovensko inteligenco in prisiliti zavedne Slovence k izseljevanju. Ali mar ni dovolj značilno za koroški vladni režim, da veliko število slovenskih železničarjev, nastavljenecv in oni slovenski učitelji, ki so ostali po plebiscitu na Koroškem, še do danes niso bili sprejeti v službo? Ali se naj potem čudimo, da se spričo takih razmer polašča Slovencev malodušnost? To so staroavstrijske metode, ki so se ohranile še iz dni avstrijskega obsalutizma (samovladanja) in nemškega imperalizma (nadvlade) in proti katerim se sami ne moremo uspešno boriti.

Avstrija se nahaja danes v zelo neugodnem gospodarskem položaju. To čutimo vsi. Morala je k zmagovalcem po kredite in zato dovoliti, da je prevzel kontrolo nad državnim gospodarstvom od Zveze narodov odposlani guverner dr. Zimmerman, ki ima zelo obsežna pooblastila. Baš zato tako postopanje z narodnostnimi manjšinami, ki stojijo pod zaščito Zveze narodov, ne more biti koristno za ugled države niti zadovoljiti nas. Še manj pametno se nam zdi, da v tem času, ko živi Avstrija od antantnih kreditov, demonstrirajo avstrijski deželni zbori, njim na čelu seve Koroški, radi zasedbe rurskega ozemlja proti Francozom, ki so vendar soudeleženi pri sanaciji, torej upniki Avstrije. Da taka početja ne morejo ugodno vplivati na nadaljni potek ureditve državnega gospodarstva, je samoobsebi u-mevno.

Avstrijskim Nemcem samim je za sedanjo Avstrijo toliko kot za lanski sneg. To mi dobro vemo. Sedanji vizekancler, vsenemec dr. Frank, je vendar eden izmed najbolj merodajnih oseb avstrijske vlade. In ta dr. Frank je govoril 6. t. m. v Gradcu o sanacijskem programu in nacionalni politiki. Zagovarjal je koalicijsko med kršč. socialci in vsenemci, češ, da se je dobro obnesla in da imasta obe stranki kljub različnim državnim programom — vsenemci hočejo „Anschluss“, dočim kršč. soc. „stara, veliko Avstrijo“ — mnogo skupnih interesov. „Tako ali tako,“ dejal je govornik, „ali prikljopitev k Nemčiji ali stara Avstrija. Tudi za prikljopitev je predpogoj, da postane Nemška Avstrija sama življenja zmožna.“ —

Nevihite zvon razganja, nam kaže dneva čas, mrličje objokuje in v cerkev kliče nas. K molitvi zvon nas vabi, na delo nas budi, in glasno opominja, kak hitro čas hiti.

Zvonovi spet zvonili nam bodo iz višin, veselje ino žalost znanili nam iz lin.

V stolpu visokem visi, kvišku srca nam kliče, za višje si vstvarjen reči, kvišku srce, o zemljani!

V prah se povrne telo, duša bo večno živela, strašni trpela obup ali blaženi vživela raj. To je imenitni opomin, ki resno doni nam z zvonika:

To je potrebno nad vse: dušo reši, kristjan!

Dan vesel praznujemo, zvon se blagoslovilo pri fari in podružnici slovesnost se obravnava. Bog živi vse dobrotnike, jih čuvaj, blagoslovi, po smrti naj jim kličejo nebeški mir zvonovi!

Tako govori zastopnik avstrijske zvezne vlade. S tem je pa tudi zasno povedal, da se niti eni niti drugi z sedanjo Avstrijo ne zadovoljijo, marveč da stremijo za tem, da bi bili prestavljeni državni mejniki v srednji Evropi. To pa seve ni nobena „iredenta“, marveč samo vsenemški interesi.

Ljudje, ki nam očitajo „veleizdejo“, „iredento“ itd., so torej sami največji veleizdajalci in iredentisti, ki ne poznajo avstrijskega patriotizma marveč samo nemškega. Zato pa tudi odlončo odklanjamo, da bi nam taki ljudje usiljevali imperialistični vsenemški patriotizem, ki se ogreva za Berlin in Ludendorfa in ki je zakrivil svetovno vojno. Mi ostanemo kar smo bili: Narodnozavedni koroški Slovenci. Naše stališče do oblasti bomo pa uravnali po tem, kakor bodo postopale one nasproti nam. „Za vse enaka pravica!“ To je geslo, ki se ga bomo držali tudi v bodoče in naj si bo potem „vsenemškim iredentistom“ prav ali ne.

Agrarna politika in zadružništvo.

(Konec).

Začasno in najbrže tudi v bodoče, zadobivajo v kmetijstvu mali in srednji kmeti vedno večjo vrednost; da bo pa mogel mali kmet z velikim uspešno tekmovati, mora tudi primereno napredovati in se razvijati. To bo pa samo mogoče potom zadrug. Ali ne samo z ozirom na uporabo in prodajo kmetijskih pridelkov, ampak tudi z ozirom na njihovo produkcijo (proizvajanje poljskih pridelkov). Res je, da v kmetijstvu veliki obrati razmeroma več producirajo kakor mali, to pa radi tega ker razpolagajo navadno z boljšo zemljo. In ker radi velikosti površin rabijo lahko rentabelno veliko več strojev. Toraj mora tudi mali zemljan rabiti iste stroje kakor veliki, ako hoče se kosati z njim. Seveda ne sam zase, ker bi se ne izplačalo, ampak v formi strojnih zadrug. Kateri stroji bi bili primerni, mislim, ni treba naštevati; to bi morale potem zadruge same določiti.

Kakor stroji, tako zadobiva elektrika vedno večji pomen v gospodarstvu. Kljub draginji in velikih investicijskih stroškov se ustanavljajo v eni občini za drugi električne zadruge. Ta vrsta zadrug pa po navadi ni v stanju kriti vse stroške iz lastnih delnic, zato so navezane na kredit. Banke zahtevajo danes do 25% obresti, kar je v kmetijstvu stvar nemogočnosti, ker kmet rabi dolgotrajen kredit in z nizkimi obrestmi. In zopet pridemo do spoznanja, kako važne in potrebne so kreditne zadruge, toraj posojilnice in hranilnice po Raiffeisenu. Ali ne samo to, ampak v celem zadružnem življenju bomo naleteli na potrebo kreditnih zadrug, ki so predpogoj za vse drugo, takorekoč mati vseh drugih. Najugodnejša je seveda združitev vseh vrst v eno zvezo zadrug, kjer so vse obstoječe zadruge v medsebojni zvezi.

Brezdvomno je, da se agrarna reforma, o kateri se danes toliko govori, ne bo slej na en način izvede. Akoravno od vladne strani ni dosti pričakovati, bodo vendar veleposestniki v današnjih težkih razmerah prisiljeni prodati prostovoljno dele svoje zemlje. Prilika bo tedaj za kmeta ugodna. Kdo pa naj preskrbi nakup? Posamezniku gotovo ne bo mogoče, ker bo denarno preslab, pač pa se bo dalo to doseči potom zadrug, ki bi imele v tem slučaju iz nacionalnega stališča dvojno vrednost. Razume se, da spada k celemu zadružnemu gibanju malo čuta za splošnost in pri nas tudi malo nacionalnega čuta, ker zadruge temeljijo na medsebojni pomoči, in iz tega razloga je treba v prid splošnosti dostikrat čisto egoistične težnje postaviti v ozadje. Radi tega je potrebno, da kmeti tudi v slučaju, da plačajo drugi denarni zavodi mogoče pol procenta višje obresti, naložijo svoje prihranke vendar v posojilnice, ker prebitok posojilnice ne gre kakor pri banki v privatne žepe, ampak ostane v zadrugi in le ta ga uporabi koristno za kmeta. Seveda posojilnica ne bo smela vsega denarja porabiti, ampak primerno svoto si pridržati v gotovini, da ga more svojim upnikom po zahtevi dati na razpolago. Ostali kapital se

potem lahko vloži v zadružne mline, opekarne, apnene peči in druga slična podjetja.

Te vrste posojilnic in hranilnic se lahko razvijejo tako daleč, da prevzamejo vse računске posle za kmeta. Ako se namreč ustanovi v vsaki občini ali vasi takšna posojilnica; kakor nekaka vaška banka in zadružno skladišče, ki ne plača kmetu za poljske pridelke gotovino, ampak šek, glaseč se na vaško banko. Lastnik šeka denar v dotični posojilnici lahko v gotovini takoj dvigne ali pa si ga da vračunirati v svoj tekoči račun. Kadar se denar rabi, se lahko toliko dvigne in ostanek nese vsaki dan obresti. Če stopi hranilnica z gotovimi trgovci v zvezo, ali ako so priključene hranilnici konsumne zadruge, se isto lahko izvede narobe, da v trgovini namreč ni treba plačati v gotovini, ampak na konto tekočega računa pri posojilnici. Takšen brezdenarni promet ima velike ugodnosti.

Nič manj važne in potrebne kakor kreditne zadruge so zadruge za nakup kmetijskih potrebščin (umetni gnoj, krma, semenje itd.) in zadruge za prodajo kmetijskih pridelkov (žito, živina, mleko itd.). Koristne so za producenta kakor tudi za konzumenta, ker izključujejo škodljivo medkupčijo, ki za producenta cene potiska navzdol in za konzumenta pa navzgor. Nadalje se tudi kvalitativno boljše blago lahko doseže, ker zadruge lahko izvedejo kvalitativno preiskavo blaga. Posebno priporočati bi pa bilo še zadruge za požlahtnjevanje živine, ki bi naj odgovarjale našim sedanjim razmeram. Gotovo je že vsak kmet občutil, da se mlekarstvo danes posebno dobro obnese. Toraj si bo treba nabaviti krav — dobrih molznic. Sploh pa vse tako kaže, da bo treba vedno večjo pažnjo posvetiti mlekarstvu in sploh živinoreji, ker ti izvodi se ne uvažajo tako lahko kakor n. pr. žito, in bodo radi manjše konkurence od zunaj obdržali tudi višje cene. Najvažnejše pa je v kmetijstvu, da se kmet zna prilagoditi razmeram, ki se vedno menjajo, preračuna povsod rentabiliteto in da se po tem tudi ravna.

Prepričan sem, da bomo v tem oziru hitro napredovali čim bo kmet spoznal pomen in vrednost zadružništva in uvideel načelo „V skupnosti je moč“.

Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomagal!

J. O.

POLITIČNI PREGLED

Avstrija.

Zunanje avstrijsko posojilo še ni končano. Pričakovati je, da se bodo udeležile posojila tudi Združene države. Vabilo za podpisovanje avstr. posojila bo v kratkem izdano, podpisovanje samo se bo začelo s 1. junijem in trajalo do konca julija. Znesek posojila bi moral doseči 12.000.000 dolarjev, ki se bodo obrestovali po 7 $\frac{3}{4}$ procentov.

Zvezni kancler dr. Seipel namerava koncem junija potovati v Varšavo. To potovanje se ne vrši iz političnih razlogov, temveč hoče Avstrija s tem dokumentirati prijateljske odnošaje do Poljske.

Lozanska konferenca.

Nasprotje med Francijo in Turčijo se postaruje. Ob zadnjih pogajanjih v Lozani je šlo v bivstvu za poravnavo spora med Anglijo in Turčijo, sedanja konferenca pa se osredotočuje okoli spornih vprašanj, ki so se pojavila med Turčijo in Francijo. Očividno pod vplivom Francije se zdaj Grčija brani plačati Turčiji vojno odškodnino. V glavnem je Francija nejevoljna zaradi velikih koncesij, ki jih je dobila v Mali Aziji ameriška družba Chester, ker se s tem nanese škoda francoskim družbam, katere so si bile del teh koncesij zasigurate že pred vojsko. Turčija pa se ne mara ozirati na francosko stališče, ker računa s tem, da je Francija zaposlena v Porurju, ne uživa podpore Anglije in se nahaja v težavnem finančnem položaju. Turki menijo tudi, da morejo vsako francosko akcijo uničiti s tem, da zanetijo upor v Siriji.

Ruski delegati so zapustili Lozano, mrtvega Vorovskega pa so odpeljali v Berlin in od tod v Moskvo. — Angleška zbornica je odgledena do 28. maja. Opozicija je zahtevala od vlade izjavo, da med parlamentarnimi počit-

nicami ne ukine zvez z Rusijo. Finančni minister Baldwin je odgovoril na to zahtevo, da se vlada ne more vezati, da ne bo nič ukrenila, ker parlament ne zboruje, če bi postalo iz držanja druge strani očitno, da je sporazum nemogoč. Državni podtajnik za zunanje zadeve Mac Nell pa je izjavil, da bo angleški zastopnik takoj zapustil Moskvo, če sovjetska vlada ne ugoditi zahtevam angleškega ultimata in če Krasin kljub podaljšanju roka za odgovor ne bi stopil v stike s svojo vlado.

Zbližanje Bolgarije z Jugoslavijo.

V soboto se v Sofiji sestane konferenca jugoslovanskih in bolgarskih strokovnjakov, ki bo nadaljevala pogajanja, započeta v Nišu. Na dnevnem redu konference so sledeča glavna vprašanja: 1. Izplačilo rekvizijskih priznanih, katere so dajali Bolgari za časa okupacije SHS državljanom za odvzeto blago. 2. Vprašanje restitucije odnešenih predmetov. Za te predmete se zahteva odškodnina v denarju. 3. Ukinjenje sekvestrov bolgarskih posestev na SHS ozemlju. 4. Sklenitev sanitarne konvencije za vzajemno pobijanje epidemičnih bolezni. Konferenca bi se bila morala sestati že poprej, ker so bolgarski strokovnjaki bili zaposleni z istimi vprašanji na slični konferenci v Bukarešti, je bila sofijska konferenca odgoda. Brez dvoma je, da bo tudi ta konferenca, kakor niška, mnogo doprinesla do končnega popolnega zblizanja med Bolgarijo in Jugoslavijo. V zadnjem času se opaža, da je tudi v Beogradu polagoma začela izginjati prejšnja nezaupljivost napram Bolgarom. Zelo velik vtis je napravila na beograjsko politično javnost energična bolgarska odredba o pobijanju akcij makedonstvujuščih. Beograjsko časopisje naglašja, da je zblizanju med Bolgarijo in Jugoslavijo vedno delala oviro bolgarska zahteva o neodvisni ali bolgarski Makedoniji, kakor hitro pa odpade ta zahteva, pade vse, kar nas je delilo, in ta zahteva pada danes po zaslugi Stambolijskega dan za dnem bolj. Vrata sporazuma med Bolgari in nami se vedno bolj odpirajo in ni izključeno, da bomo v doglednem času doživeli še ono, kar si vsak resničen Jugosloven najbolj želi — popolno, tudi politično združenje Bolgarije z Jugoslavijo. Politika Stambolijskega je sistematično namerjena proti temu končnemu izhodišču.

Čehoslovaška.

Te dni je umrla v Pragi soproga predsednika češkoslovaške republike Masaryka. Bila je velika žena in svojemu velikemu soprogu povsem enakovredna. Od leta 1905 pa do smrti je bila organizirana v čehoslovaški soc.-dem. stranki. Podpirala je predvsem soc. združništvo. Znana je tudi kot pisateljica in to ne samo v Evropi, temveč tudi v Ameriki. Pretekli teden je prišel na povratku iz Poljske v Prago francoski maršal Foch, ki je bil na najslovesnejši način sprejet. Maršal Foch potuje k svojim zaveznikom, da bi ustvaril tesne vezi in ukrepil prijateljstvo med Francijo, Poljsko, in Češko. Z istim namenom je potoval general Le Ronde v Bukarešto in Beograd.

Fašizem poka. Fašizem preživlja težke čase. Mussolini prihaja polagoma do prepričanja, da se z nasiljem pač pride do moči, da se pa z njim ne more dalje časa vladati. Pod fašistovsko nasilno vlado je nastala silna korupcija. Posamezni vplivni fašisti preskrbujejo z državnimi službami cele svoje družine. Bratje, sestre, očetje in drugi sorodniki fašistov zasedajo najvplivnejša mesta v državnih upravi. V provinci Umbriji je pobiral fašistovski voditelj po časopisih darove za svoj avtomobil. Ker je nasilje tako, da se ne sme nihče ganiti, delajo fašisti-voditelji, kar hočejo. Mero-dajni fašisti so se začeli med seboj preganjati, kajti vsak hoče kar najboljšo korito in eden je drugemu napoti. Iz vseh krajev prihajajo tožbe o strašnih korupcijah, ki jih uganjajo fašisti. Naravnost porazno vpliva na fašiste to, da njihovih listov nihče ne čita. Eden glavnih fašistovskih listov „Impero“, ki uredničuje s hitrimi koraki laško svetovno gospodarstvo, ima samo 1000 naročnikov. „Paese“ je imel kot malomeščanski list 70.000 naročnikov; ko je prišel v roke fašistov, je padlo število naročnikov na 5000. Turinška „Stampa“ piše:

Fašizem potrebuje inteligence, ne pušk. Toda kdor je prišel s puškami do vlade, ne more vladati inteligenco. Danes ima Mussolini neprijetno nalogo, otresti se ljudi, ki so ga spravili na vlado. In če se mu to tudi posreči, vendar se mu bo le težko posrečilo dobiti iz nefašistovskih meščanskih vrst sposobne ljudi. Dejstvo je, da skuša Mussolini privabiti sposobne sodelovalce, brez katerih se bo fašizem podrl tako hitro, kakor je nastal.

Rusija.

V zadnjem času se je ruska vojna mornarica v Baltičkem morju znatno pojačala. Ker je Trockij z energičnimi ukrepi zboljšal položaj inteligence v mornarici, je sedaj njen sestav izborno kompletiran. Nato je vojni komisar odredil dalekosežno popravo onih ladij, ki so bile v vojni pokvarjene. Sedaj ima vojna mornarica dva dreadnouta: „Marat“ in „Pariška komuna“ (prej „Petro-Pavlovsk“ in „Sevastopol“) po 26 tisoč ton in 12 težkih topov. Poleg tega ima Rusija še poldreadnout „Republika“ s 18.600 tonami in križarko „Rjurik“ s 16.900 tonami. Vse te ladje vozijo z veliko brzino (18 do 23.). Končno je treba omeniti še številne torpedovke, podvojne ladje itd. Voja sila sovjetske Rusije na morju je tem bolj značilna, ker imajo njeni sosedi (Poljska, Estonija, Finska in Litva) skupno samo 11.600 ton, dočim ima Rusija 146 tisoč takozvane aktivne vojne mornarice brez rezerve.

MI IN ONI

Mesečnik „Südmark“ piše v 4. številki t. l. pod naslovom „Iz ogrožene zemlje“ k zahtevam koroških Slovencev: „Ko je bil naš zvezni kancler v Beogradu, je po poročilu slovenskih listov zahteval zun. minister dr. Ninčič, da se morajo dati koroškim Slovincem vse garancije za kulturni, gospodarski in politični razvoj v smislu določb st.-germainskega miru. Vsak, ki pozna razmere v jezikovno mešanem ozemlju, zmaje ob tej zahtevi z glavo, kajti Slovenci zahtevajo tukaj to, kar imajo že davno!“ Ali pisatelj piše vedomo neresnico, ali pa ne ve, kaj določuje 68. člen št.-germainskega miru? Ta člen pravi, da mora avstrijska vlada v onih krajih, kjer govori precejšen del prebivalstva, ki ima avstrijsko državljanstvo, kak drug jezik kakor ustanoviti šole, kjer se podučuje v dotičnem jeziku, na slovenskem Koroškem torej slovenske šole. In kje imamo Slovenci na Koroškem kako slovensko šolo? Pa si upa pisatelj tega članka še trditi, da se vsaki občini, ki prosi deželno vlado za vpostavitve slovenske šole, to nemudoma in brez vsake ovire dovoli! Smo dovolj laži navajeni, ampak tako debelih še ne. Nadalje piše, da prihajajo slov. knjige neovirano iz Ljubljane in Maribora na Koroško. V resnici razmečejo še molitvenike in katekizme v obmejnih postajah po tleh! „Koroški Slovenec“ da prinaša v vsaki številki poročila o krasno uspeh prireditvah. Če je pisatelj znal ta poročila prečitati, naj bi prebral še ona, v katerih poroča o nasilju Orgeša! Pisatelj ve tudi povedati, da smejo slovenska pevka društva zapeti ob grobu slovensko žalostinko. Ali bi nam še to radi prepovedali? Saj vemo, kam merite! Radi bi zaplesali na grobu zadnjega Slovenca v Korošanu! Pa boste še malo počakali, da bo Drava nazaj tekla. Isti list piše, kje bi bili danes že navali Čehov, Italjanov, Hrvatov-Ogrov itd., če bi ne bilo Südmarke? In vedno je treba stati na straži, kajti na Dunaju se hočejo vedno bolj in bolj šopiriti Čehi. Kako mogočno se je po razadu razmahnilo češko šolstvo na Dunaju! Do leta 1918 sta bili na Dunaju samo dve češki šoli društva „Komenský“ (16 razredov), zdaj pa obstoja na Dunaju 14 javnih ljudskih šol s 104 razredi, privatnih šol je ljudskih 7, meščanska šola, dekliška obrtna šola, trgovska šola, realna gmnazija s 453 učenci in poleg tega še osem takozvanih jezikovnih šol na Nižje-avstrijskem. Število učencev v teh šolah znaša okoli 7300. — Dohodki „Südmarke“ l. 1922 so znašali 114.282.743 K.

Deželna vlada. Pozor! Pod tem naslovom opozarjajo velenemške „štimpce“ od 6./V. deželno vlado, da ima g. učitelj Herzele dopust

in da se nahaja v Rožni. Kako strašanska nevarnost! Ta človek hoče zbuditi slovenska društva! To je njih glavni očitek. Šol nam ne dajo, naše prireditve razbijajo, poslanke ogrožajo — zdaj nam že niti obstoja kakega društva ne privoščijo več, kaj še, da bi mu dopustili svobodno delovanje. Pa si še upajo trditi v raznih brošuricah „Südmarke“, da so nam dali več, kot sploh zahtevamo!

Glšovo. Malokdaj se oglasimo. Životarimo kakor nam bolje kaže. Sicer se imamo še kaj dobro poleg neljubih nasprotnikov našega naroda. V zaslepljenosti sovražijo ti ljudje vse kar je slovenskega duha in srca. Poleg tega nas še znani tukajšnji nemčurji na nesramen način napadajo in obrekujejo v „Kor. Domovini“. Radi nasmukane štolnie in Tonijevih klobas, naj se ne razburjajo preveč. Če drugega nimajo poročati in pisati, naj še o tem molčijo. Povsod gledajo skozi velike nemčurske črne špeglje, skozi katere stokrat več vidijo kakor je res. Treba bo tudi tem ljudem zravhati kolesca v glavi in jim iztrebiti bruno z oči. Čim bolj bodo bruhalo zoper nas, tem bolj se bomo držali slovenskih načel! Mi se ne bojimo vaše fine kulture, ki se imenuje brutalnost. Slovenci smo od zibeli do groba, ne gane naša se zvestoba!

Č. g. A. V. v Selah. Prav imate, pod našo častjo je, odgovarjati na nizkotne napade „Kor. Dom.“. Od tako podlega človeka, kakor je Ott., se kaj boljšega itak ne more pričakovati. Da pa Jurijev humor pripisuje vam, na to ste lahko ponosni! Pozdrave!

DOMAČE NOVICE

Blato. Ljudsko štetje je naša občina poverila nekaterim občinskim odbornikom, ki so štetje izvršili točno in natančno, po resnici in pravici, brez vsakega nasilja. A okrajnemu glavarstvu to ni bilo po volji. Našteli so mu kajpakda premalo Nemcev, katerih pa je treba tukaj iskati z lučjo pri belem dnevu. Zato je zavrnilo ljudsko štetje, opravljeno po občini, in je imenovalo za nove številne komisarije tri tukajšnje učitelje: g. Messnerja, Pörča in vpokojenega učitelja Pavliča. Ti trije so se torej razkropili po občini in šli iskati — Nemcev. No, našli so jih, ali kakšne in koliko? Čujte in strmite! V najzavednejši slovenski občini na Spodnjem Koroškem so našteli celih 238 Nemcev, to je ravno 17%, ker šteje občina okrog 1400 prebivalcev. Ali ni to smešno? V nemškutarski dobrolski občini so baje našteli, kakor je poročal „Kor. Slovenec“, 5% Nemcev, pri nas pa 17%! Ali kako? Pač so se nekateri nemčurji pregovoriti in zapisati se za Nemce, večidel pa se je to zgodilo brez vednosti in izrečne volje strankine. Posebno učitelj Pörč se je odlikoval v tem gorostasnem štetju. Nad polovico prebivalcev trdoslovenskega Komlna, kjer niti ena oseba prida nemško ne zna, je zapisal za Nemce. Pri neki hiši, ki je popolnoma prazna, je naštel 12 ljudij. Pa ni čuda! Vsaj je v Dobu, ko je zapisaval, bil pošteno pijan. Torej pijan števnik komisar! Lepa reč. A še lepše pride: 123 občanov je bilo štemplanih za „deutsch-arisch“, 115 pa za „deutsch-slovenisch-arisch“, kar pa je seve toliko kot nemško, ker šteti bodo gotovo za Nemce. Od prvih, poslušajte, tako stoji črno na belem, jih 26 ne zna nemško, od drugih pa 44 ne; torej Nemci po jezikovni in narodni pripadnosti, ki pa nemško ne znajo. Kdo bi se ne smejal? Res prava učiteljska modrost! Pa so se še le mogočno bahali s svojim „popravljanjem“. „Zares, hudobija se je sama sebi lagala.“ In to je ljudsko štetje! Komedija, ljudska goljufija, ljudska sleparija, pa ne ljudsko štetje! Okrajno glavarstvo velikovško, sram te bodi takih, celo pijanih števnih komisarjev! Pod ključ, v luknjo slišijo, ker so se pregrešili proti paragrafu. Vsaj pravi paragraf, da bo vsakdo, kdor pri ljudskem štetju napove neresnico, strogo kaznovan. Po uradni razlagi zakona o ljudskem štetju pa je razumeti pod „jezikovno pripadnostjo“ (Sprachzugehörigkeit) tisti jezik, katerega kdo najlažje govori in v katerem misli. Koliko pa jih od naštetih naših 238 „Nemcev“ misli nemško? Niti 20 ne. Potem takem so, kar se tiče narodne in jezikovne pripadnosti, tako števn

komisarji kakor tisti Slovenci, ki so se dali zapisati za Nemce, vedoma govorili neresnico, so se torej lagali. Da, lažniki ste! To vam lahko vsakdo v obraz zabrusi, ker vam more to tudi dokazati, in vaše ljudsko štetje nič ni drugega kot ena velika laž. Kenntnis der deutschen Sprache: nein, Sprach- und Volkzugehörigkeit pa: deutsch, ali ni to očitna laž in oslarija obnem? Ste pač lahko ponosni na tako ljudsko štetje, se pač lahko postavite z njim pred celim svetom, zlasti pa pred Društvom narodov!

Zgornji Grebinj. Zopet je prišel čas, ko smo se zbrali za božjo pot na Pustrico. Od vseh krajev so prihajali romarji. Najbolj pa so nas razveselili romarji iz Pliberka. Krasno petje pliberških deklet je seglo marsikomu v srce. Kako globoko pretresejo te lepe slovenske pesmi človeka, ki že dolgo ni slišal slovenskega petja! Naj donijo slovenske pesmi v naših cerkvah, v naših hišah, v naših domovih! Naj ne zamrejo nikdar v našem ogroženem Korotanu.

Kazaze. Naš čisto slovenski kraj je dobil novo samonemško tablo: Ort Edling, Gemeinde Eberndorf, Pol. Bez. Völkermarkt. Občinske razglase nam prečita neki kmet samo v nemškem jeziku. Niti desetina ljudi ga ne razume, najbrž pa tudi sam ne ve, kaj čita. Ako hoče občina, da bi jo spoštovali, naj nam pustijo prbrati razglase v slovenskem jeziku, sicer se na njene prepise ne moremo ozirati, ker jih ne razumemo. Slovenci bomo stali potem sploh izven vsake postave, ki bodo veljale samo za Nemce, za katere se prečitajo. Najbrž gospoda misli, da je v Kazazah vse „tajč“, da slovensko sploh nihče ne razume več, ker nam začenjajo razglašati samo „tajč“. Tudi se motite, če mislite, da bomo vsled nemških razglasov slovensko pozabili in vsled nemške table Kazazam Edling pravili! Še dolgo ne! — Več Slovencev iz Kazaz.

Velikovec. Slov. poslanec Poljanec je na shodih in v dež. zboru opozarjal, kako napačna in pogubna za našega kmeta je avstrijska davčna metoda. Posebno na Koroškem se kažejo njene slabe posledice. Marsikateri posestnik že več let ni plačeval davkov; letina prejšnja leta ni bila slaba in kar je pridelal, je drago prodal. Imel je denarcev cele koše in pilo se je in zapravljalo, da je bilo groza. Toraj tedaj, ko je kmet imel denar, ni bil primoran plačevati davkov in jih tudi ni, saj ga nihče ni tirjal. A zapihal je drugačen veter. po vrsti ste prišli dve slabi letini, kmetove potrebščine zmiraj dražje, dohodki zmiraj bolj pičli in zdaj so nastali hudi časi. Davčnih ukazov kar dežuje; vsaki dan prinese pošta nove plačilne naloge. Plačati je treba, a denarja ni. Hlevi so prazni, gozdovi so se spremenili v puste frate. Če hoče kmet nujno posojila, ga ne dobi, posojilnice ga nimajo, banke pa računajo oderuške obresti. Toraj položaj našega kmeta je postal neznošen. Oh, kako vse drugače so slikali nemški agitatorji pred glasovanjem Nemško Avstrijo. Kmet, so rekli, davki bodo majhni, plačevala jih bode industrija, vlada bode nastavila na žito in živino veliko carino in nadvse drago bo deš lahko prodajal svoje pridelke. A glej ga šmenta, ravno narobe je prišlo. Kaj pa nemškutarški agenti? Ali se morda sramujejo ali so se poskrili? Ne! Neumno in zlobno trošijo vesti in laži, da so davke in velikanska plačila napravili črnjuhi in tisti Poljanec tam v Skocijanu, ki je menda s samim ta hudim v zvezi. Četudi nemškutarija iz Velikoveca in celega glavarstva dobro ve, da 2 poslanca ne moreta ničesar, in da je g. Poljanec govoril in glasoval proti hudim davčnim postavam, vendar obrekujejo naše poslance in širijo vesti, da so oni krivi. In ljudje? Nasedejo agitatorjem na lim kakor muhe. Zakaj? Ker nič ne čitajo, naši shodi, kjer bi se ljudem dalo pojasnilo, pa se razbijajo. Takšen je tukaj naš boj. —

Gorje pri Zili. (Smrtna kosa.) Dne 9. aprila smo pokopali ruskega ujetnika Alekseja, ki je delal v tovarni na Zilici, in 14. pa Wiglnovo mater v Drevljah. Bila je do zadnjega zavedna Slovenka in je imela kot taka združene v sebi vse najboljše lastnosti. Počivajta sladko!

Sele. Pri nas je čebeloreja zelo razvita in selske čebelice so vsled svoje pridnosti na dobrem glasu. Imamo tu več starih izkušenih čebelarjev, pa tudi več mlajših novincev je začelo letos čebelariti. Zato bi bilo dobro ustanoviti tu podružnico koroškega čebelarškega društva

Bekštanj. (Občinska seja 28./IV. 1923.) Prde otvoritvijo seje se preberejo razni uradni dopisi in ukrepi. Med njimi sledeči: Da so finančne obmejne straže upravičene inkasirati carinske kazenske zneske kar na licu mesta. Potrdila o sprejemu takih zneskov se izdajo le na izrečno zahtevo dotičnih kaznjencev. Poselski davek naj se vplačuje le pri občinskem uradu, najprej ko mogoče, ker je dotični rok že potekel. Prošnje za prireditvev efektivnih loterij se morajo vsaj 4 tedne pred nameravano prireditvijo uložiti, sicer se odklonijo. O-sobito se opozarja na novo lovsko postavo z dne 20./XII. 1922. S tem zakonom so razveljavljeni tisti grajščinski lovi, ki so se izvrševali na negrajščinskih, torej na kmečkih zemljiščih. Kmetje, priglasite pravočasno tozadevne postavne svoje zahteve pri okrajnih glavarstvih. Deželna vlada graja, da se v nekaterih občinah postava glede davka na tujce (Fremdenabgabe) ne izvršuje točno. Da se bo v bodoče to točno zgodilo, se izvoli posebni odbor, kateremu bo pripadala ta skrb. Deželna zveza za tujiski promet prosi podpore in se ji 3 zlate krone dovolijo. Društvo „Kärntner Landsmannschaft“ prosi podpore za novi „muzej“, ki ga ustanavljajo v Celovcu, da hranijo dokaze „slavne“ glasovalne zmage z dne 10./X. 1920. Po burni debati med Bauernbandom in Slovenci so socialdemokrati glasovali za podelitev 100.000 kron podpore in tako odločili v prid Bauernbunda. Pregled občinskih računov se poveri finančnemu odseku. Poštno ravnateljstvo v Celovcu se naroši vpeljati uradne ure pri poštinih uradih tako, kot pred „Abbaum“. Pritožbo slov. stranke, da ljudje ne zmorejo bremena občinskih doklad, pojasni župan s trditvijo, da za l. 1923 sploh ne bo treba plačevati občinskih davkov, ker se bo shajalo lahko z dokladami, sprejetih leta 1922.

GOSPODARSKI VESTNIK

Cene žitu. Zagreb, dne 11. maja. Postavno vojvodinska postaja; pšenica 445 do 450, kuruza rumena 255 do 260, bela 295 do 300, rž 370 do 375, oves 285 do 295, fižol pisani 500 do 600, beli 450 do 500, moka „0“ 675 do 700, „2“ 650 do 675, „6“ 625 do 650, za krmo 225 do 230, ržena 500 do 525, otrobi drobni 160 do 180, debeli 250 Din. — Novi Sad, dne 11. maja. Pšenica baška 442,50, ječmen baški 315, oves baški 285, kuruza baška 250 do 255, baška okrogla 256 do 260, fižol beli baški 495, moka baška „0“ ina 675, „2“ 635, „5“ 580, „6“ 520, otrobi baški v vrečah iz jute 145, baški v papirnatih vrečah 140, banatski v papirnatih vrečah 150 Din. — Cene so računane v dinarjih za 100 kg.

Cene živini v Mariboru so bile na zadnjem sejmu: debeli voli kg žive teže 15 do 16 din; poldebili 13 do 14,75 din; plemenski voli 11,75 do 12,75 din.; klavne krave 10,5 do 12 din.; krave za klobasarie 9,5 do 11,75 din.; mlada živina 10 do 14,25 din.

Borza. Curih, 19. maja. Pešta 10,5, Berlin 015, Italija 26,45, London 25,66, New York 555, Pariz 36,95, Praga 16,54%, Dunaj 0078½, Sofija 4,47, Zagreb 5,77%.

Dunaj. Berlin 1,46, New York 71,060, London 328,200, Pariz 4745, Beograd 740, Budimpešta 13,25, Sofija 575, Milan 3450, Curih 12,810, valute: dolarji 70,810, lire 3410, dinarji 732

Dunajska lesna borza (17. t. m.). Slab obisk, malo prometa. Izvoz miruje. Igljasti rezani stavbni les, 20 in 40 mm, 16 cm, zaključek po 450.000 Ka; robni les 8/8 cm po 450.000 Ka z nižjeavstrijske postaje. Eksektivno se je prodal les za kurjavo, mehke, suh po 3.800.000 in po 3.900.000 Ka z Dunaja. Zanimanje je bilo za jesenove hlode in jelševke oblikovce.

Obvestilo. Ker so začeli po raznih okrajih rubiti naše kmete radi zaostalih davkov, ki jih ne morejo več plačevati, je interveniral slov. poslanec g. Poljanec pri višji finančni oblasti v Celovcu. Dosegel je, da se bode kljub preteklemu roku oziralo na tiste posestnike, ki bodo prejkoslej vložili prošnje na okrajno davčno oblast (Bezirkssteuerbehörde) za podaljšanje vplačevanja.

Vabilo

na občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Bilčovsu,

ki se bo vršil na dan Rešnjega Telesa, dne 31. majnika ob 3. uri popoldne

v Bilčovsu

z običajnim dnevnim redom.

K udeležbi vabi vse zadružnike

Načelstvo.

Ako bi ob določeni uri ne bilo zaslopano zadostno število udeležencev, se vrši 1 uro pozneje drugi občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bode sklepal prez ozira na udeležbo. 61

Iščem v najem gostilno ali mali mlin

Plačam dobro, tudi v naturalijah.

Naslov pove upravništvo. 59

Kat. slov. izobraževalno društvo za Gozdanje in okolico priredi v nedeljo dne 27. maja igri „Dve materi“ in „Vse naše“ ob 2 uri popoldne pri Žvanu na Korenu. Rojaki in znanci iz okolice pridite! 60

Kovačnica

na vodno silo se da

čisto po ceni takoj v najem.

Pojasnila daje A. GASTL, pošta Malovšce (Mallestig) Koroško

Naznanilo!

Cenj. odjemalcem naznanjam, da sem razširil svojo trgovino in prodajam

špicerijsko in kolonijalno blago po zmernih cenah. Za obilen obisk se priporočam. — Zamenjam še vedno **otro** laneno in konopno

PREDIVO

za različne prtenine.

Solidna postrežba — ceniki brezplačno!

F. MORY, Šmihel pri Pliberku 24

tik cerkve. 62

Vabilo

na igro:

TURŠKI KRIŽ,

ki jo priredi kat. slov. izobraževalno društvo

v Pliberku

dne 3. junija ob 3. uri popoldan v gostilni g. Breznika. 64

Kobilni udeležbi vabi

ODBOR.